

L' ART DEL PAGÉS

LOS VINS ESPANYOLS EN ALEMANYA.

Lo senyor comte de Benomar, representant d'Espanya en Alemanya, ha dirigit al govern una important Memoria comercial, digna d'esser coneguda.

Plantejat ja 'l tractat de comers entre Alemanya y Espanya, lo ministre plenipotenciari en la Cort de Berlin fa observacions oportunitissimas, pera que nostres compatriotas s'aprofitin de las ventatjas alcansadas per aquell tractat.

Parlarém de lo que diu sobre la principal riquesa de nostre terreno.

La importancia del vi espanyol en Alemanya augmenta d' any en any, y en l' últim ha excedit en 500 kilógrams á la importació d' Italia, avans superior á la nostra.

En 1881 passaren la frontera aduanera del imperi 2.351,100 kilógrams de vi espanyol, d' un valor comercial de 1.411,000 marchs, ó sigan aproximadament set milions de rals velló.

En lo mateix any desembarcaren en lo port franch Alemany d' Hamburg 43,471 hectólitres de vi espanyol,

d' un valor comercial de 3.064.590 marschs, ó sigan aproximadament 15 milions de rals velló.

En 1882, segons la mateixa estadística oficial alemanya, passaren la frontera aduanera 2.824,600 kilógrams de vi espanyol, d' un valor comercial de 1.600,000 marschs, ó sigan vuyt milions de rals velló. En lo mateix any desembarcaren en lo port franch alemany d' Hamburg, 48,238 hectólitres de vi espanyol, de valor comercial 3.577,760 marschs, ó sigan mes de 17 milions de rals.

Lo mercat d' Alemanya está perfectament disposat, respecte dels vins espanyols. Agradan als consumidors, y 'ls productors alemanys los emplean pera barrejarlos ab los vins fluixos de son país y donar á aquestos consistencia Ab lo nom espanyol de *Bodegas*, que en grans lletras llatinas ostentan sobre las portas de sos establiments, comerciants alemanys é inglesos han creat en Berlin, en Leipzig, en Munich y en altrás ciutats grans depòsits de vins espanyols en los que 's venen al en gros y á la menuda, no sols nostres vins generosos, sino los de past de Catalunya y d' altrás provincias d' Espanya, que comensan á ser molt apreciats per sa bona calitat y baratura. Las *Bodegas* de Berlin han obtingut contractas dels hospitals militars pera 'l suministre als convalescents. En la Exposicio higiénica que l' últim estiu s' efectuá en aquella capital, figuravan, per iniciativa de comerciants alemanys, los vins espanyols com los més sans. S' importan allí generalment nostres vins en barrilets, y pagan per tant, segons la tarifa A anexa al tractat, 24 marschs per cent kilógrams de dret d' aduanas, equivalents á 13 rals velló per arroba. En virtut del article deu del tractat de 12 de juliol, no 's cobrarà en Alemanya als vins espanyols;

á més del d' aduana, cap altre dret, ni per graus alcohòlics, ni per consums, ni provincials ni municipals, etc.; es dir, que 'ls productors y comerciants espanyols poden calcular ab fixesa en son despaig lo preu á que haurán de vendre sos vins en qualsevol ciutat del imperi alemany, pera assegurar la ganancia convenient, sense més que unir al valor del vi lo preu de transport y del dret d' aduana.

LO CANAL Y LO PLA D' URGELL

Ab aquest titol hem vist una carta, qual reproducció creyém d' interés, puix son autor fa públics alguns dels perjudicis que aquella comarca sofreix per lo defectuós del rego que tan rigurosament se paga, usant de la publicitat «ab lo mateix fi de reclamar justicia á favor d' una de las regions agricolas d' Espanya que, tenint elements de riquesa, porta una vida de postració que contrasta ab la fertilitat de son terreno. No 's crega que aixó reconega per causa la inactivitat de sos habitants; ants al contrari, son laboriosos y morigerats en sas costums, encara que potser una mica ignorants, per falta d' escolas ben dirigidas (dispensin los pagesos la franquesa ab que parlém) per qual rahó sofreixen y soportan, ab sobrada paciencia, abusos y negligencias que 'ls perjudican en sos interessos, com se va á demostrar».

«Se tracta, senyor Director, del plá d' Urgell, provincia de Lleyda, qual cormarca rega 'l canal del mateix nom, obert allá per los anys de 1862.

En lo Conveni celebrat entre la societat «Canal d' Urgell» y

'ls propietaris, continua l' autor de la carta, s' estipulan, entre altres coses, que tot propietari allistat podrà donar tres regors en sas terras; de lo contrari, lo pago 's reduhirá en la proporció mateixa en que s' aminori 'l caudal fixat en l' article segon del Conveni, essent l' escassetat provinent de la desidia ú omisió de la societat. (Article quart) Donchs bé, hi ha infinitat de casos en que 'ls pobres pagesos veuen perdre's ó disminuhir la producció de sos camps per falta d' aygua que moltes vegadas se pert en las vias públicas, y altres quedan embassadas en los camps baixos, per no fer las escuras convenients, causant graves perjudicis al tránsit, á la agricultura y á la salut pública per las copiosas emanacions de las ayguas estanyadas; y no obstant, la societat cobra 'l nové enter, sense que 'l sindicat se preocupi, com es son deber de protegir los interessos del pais.

Altras vegadas succeheix la escassetat per la manera de construhir los móduls, qual forat de desguás está á desnivell, elevantse ab lo fi de fer embutir l' aygua en la entrada, y aixó se compren que 's fa intencionalment pera fingir la quantitat que promet, pero que no dona, aixís es que no sols se perjudican los propietaris, cobrántlosi injustament, sino també féntlosi pendre un temps preciós de dia y de nit vigilant per agafar l' aygua que no poden lograr.

Com es fácil comprendre 'ls danys que s' ocasiona als habitants, son incalculables y cap dels defensors del poble que tenen representació perque forman lo Sindicat, ha alsat la veu pera corretgir los mals defensant los drets de sos representats.

També hi ha casos, y un d' ells passa á Mollerusa, en que la Societat cobra 'l cánon dels productes, sense que son propietari estiga allistat. Aquest infelís, fa temps acudí als tribunals, però siga perque no te recursos, siga per no saber dirigir lo litigi, es lo cert que es víctima dels que tenen poder pera oprimir al desvalgut.

Podria esténdrem en altres consideracions que no afectan menos al progrés d' aquella regió; però espero que vejent iniciada aquesta cuestió altras personas més intelligents y millor informadas, pendrán cartas en l' assumpto y obtindrán la deguda reparació, tant de part de la societat Canal d' Urgell com

lo sindicat, ja que tots estan interessats en lo desenvolupament progressiu de la riquesa, y de consegüent buscarán los medis del arreglo mes convenient pera promoure major producció; facilitant per la millora de las vias públicas, que segueixen en péssim estat, la exportació dels productes al centres de consum».

Aixó es lo que diu la carta.

AGRICULTURA PRÁCTICA

CONSERVACIÓ DE LAS PATATAS

Aném á recomanar los medis més senzills y ordinaris que poden emplearse pera conservar las patatas convenientment.

L' ideal pera la conservació de la patata, seria disposar caixas de fusta en forma de gábias, colocantlas á manera d' escudillers ó escalinatas en un lloch fresch, però que, avans de tot, estiga al abrigh de las geladas. Aquestas caixas tindrán 70 centímetros de llarch, 35 d' ample y de 12 á 15 de fondaria, y en ellas s' hi colocan los tubercles ó patatas escullidas pera la plantada del any següent, que com es sabut, deuhenelegirse las més grossas. Quan per lo contrari, se tancan las patatas en un celler ó lloch humit, com en grutas, subterranis, etc., es necessari que durant l' hivern y la primavera 's netejin repetidas vegades en benefici de la cullita vinenta.

Quan no siga possible disposar dits caixons, poden conservarse las patatas colocantlas sobre trossos d' estora

en terra de las covas ó subterranis que sigan paratjes sechs y en pilas de 75 centímetros á un metre, tot lo mes de gruix, encaixonantlas ab posts y palla y removentlas de tant en tant.

Las patatas glassadas no deuen considerarse com perdudas, puix ab la major senzillesa poden utilisarse pera aliment del bestiar, que fa d' aquest tubercle un de sos millors pinsos. Lo primer es posarlas en aygua tébia 'l temps necessari pera que 's desglassin, sense excedirse gens d' aquesta immersió, puix ab facilitat poden tornar-se agrencas y corrompre's desseguida. Inmediatament després de sortir del aygua se tallan á llencas, escaldantlas sense pérdua de temps per los medis ordinaris, y per últim, se dessecan en una estufa ó forn, conservantlas en tal estat fins sa condimentació ordinaria corresponent á la classe de bestiar que s' apliqui.

Pera terminar dirém, que segons la opinió del savi agricultor Mr. Gauthier, deuen plantarse las patatas á la fondaria de 16 centímetros, y espayantlas en uns 40 á 59 centímetros. A major fondaria y á una gran equidistancia (cosa rara), s' ha observat que la cullita resultant disminueix ab relació á la cantitat de la patata plantada. Aixís, donchs, en atenció únicament á la facilitat d' escatarlas ó alguna llabor, poden separarse més las patatas de dit tubercle.

Un medi de conservar las patatas y preveure sa alteració, consisteix en ficarlas en aygua ab ácid sulfúrich (oli de vidriol) molt rebaixat, en igual proporció que la empleada pera llimonada sulfúrica que tant s' usava en medicina avans, més que ara, á fi de combatre diverses afeccions morbosas.

Després de la inmersió, que pot durar un dia enter, se deixan assecar, y quan hajan de servir, se rentan bé avans de condimentarlas.

CAMBI DE LLEVOR DE BLAT

Lo variar de llevor es reconegut desde antich per los pagesos práctichs y observadors com una condició que afavoreix molt la producció de casi tots los cereals, y en especial lo blat.

Molts creuhen haver observat que 'ls cereals donan mes cuan pera un terreno fértil se pren grá cullit en altre menos productiu.

Altres pretenen que empleant pera llevor grans d' altre clima, es dir, pera climas meridionals, cereals cullits en lo Nort y al revés, ó prenent cereals d' hivern pera sembraduras d' estiu, s' obté una cullita mes prime-renca que la usual, y que en general los grans durs, encara que petits, produheixen més que 'ls més voluminosos, sí son estufats, es dir, menos durs. No obstant, lo principal es sempre lo que menos s' observa en Espanya, á saber, la neteja y classificació del grá que 's destina pera sementar.

Primerament convé separar cuydadosament tota llevor estranya ab las demás impuresas, ab lo qual disminuheix en gran manera las plantas advenedissas, y després classificar los grans nets sols empleant pera la sembra los mes madurs, mes sans y robustos: ni jamay deu mirarse en lo gra, porque llevor bona encara que cara, dona decididament millors resultats que altre infe-

rior per barata que siga. Finalment deu rentarse la llevar sobre tot en climas humits ó cuan las terras son de rego, en un lleixiu compost de cendras y cals, remenantho bé en una portadora y sembrant desseguida, ab lo qual se prevé en gran manera 'l desentrotllo de las malalties y plantas parássitas, com lo carbó, rovell, etc., que tots venen á ser lo mateix.

Respecte al terreno que 's destina á blat, com altra qualsevol planta, y no solzament en cantitat abundant, sino en estat soluble, ó facilment soluble, á fi de que la planta pugua assimilárselas. Lo blat demana molta potassa, cals, ácit fofórich, sílice y azoe. L' azoe afavoreix molt la vegetació, y de consegüent lo desentrotllo dels tanyes y fullas, però sense la sílice no tenen forsa y 'ls blats se volcan avans de desentrotllar lo grá, que además surt petit y escás.

VARIETATS

CONSERVACIÓ DE LAS FLORS.

Recomaném á las personas que 'ls hi agradi conservar los rams de flors, las reglas següents, que copiém d' un periódich de Málaga.

S' agafa 'l ram, se ruixa un poch ab aygua fresca y 's cologa en una jardinera ó jerro que continga aygua de savó, la qual nudreix los brots y conserva las flors tan frescas com si s' acabessin de tallar de la planta.

Tots los matins deu treure's lo ram del aygua de savó y tenirlo girat de 100 á 120 segons. Després se ruixa ab aygua fresca y 's cologa de nou en la aygua de savó, que 's deurá renovar de tres en tres días.

Ab aquest procediment pot conservar-se un ram de flors frescas y ufanas com lo primer dia, per espay d' un mes, y per més temps encara en un estat passador.

MILLORAMENT DEL TABACH.

Pera millorar lo tabach pera fumar, se pren mitj kilógram de tabach

aproximadament y 's posa en un got gran de cristall; després s'afegeix mitj litre de té, tet á la perfecció y ab excés de lulla, ben barrejat tot, s'extrau tot seguit, deixantho aixugar damunt d'una tela. D'aquesta manera; qualsevol tabach semblará excelent, conservant son aroma particular, sens aquella fetor agre que 'l fa nociu als que abusan del cigarro.

Aixís, donchs, los que no puguin ó no vulguin privarse de semblant vici, tenen un medi de lliurarse de sos mals efectes per una manera tan senzilla com fácil d'efectuar, segons lo *Monde de la Science*.

NOTICIAS

Correcció del vi agre.—Segons diu un periódich francés, hi ha recepta infalible pera corretgir lo ví completament avinagrat, si be deu consumir-se lo mes aviat possible, y destilarlo si 's vol conservar mes temps.

Per cada hectólitre de ví agre 's fa torrar, com si fos café, un bon vas de blat; quan encara está molt calent, se tira en un saquet de forma cilíndrica, ab objecte de facilitar sa introducció per lo forat de la bota, 's penja en una corda y 's deixa que 's mogui en lo líquit; després se remena la bota per espay d'alguns minuts; passadas duas horas, próximament, se treu lo saquet y 'l ví está curat. Lo blat que ha servit pera la operació presenta allavors un color tan infecte, que fins las gallinas lo repugnan.

Perdius de roca.—Las perdius africanas anomenadas de roca foren soltadas fa ja mes de quinze dias á la propietat de nostre amich y suscriptor D March Mir y Capella, lo cual radica en lo terme de Subirats del Panadés.

Segons diuhen los guarda boscos de la casa, se veuhen ditas perdius corre y volar juntas, y per ara no han sigut víctimas de cap mala bestiota, puig temian que en aquell lloch bastant perjudicat de guineus, gats masquers y altres animals destructors de la cassa, no fessen presa de las ditas perdius. Los propietaris de la contornada han acullit ab entusiassme la aclimatació que se proposa y han donat ordres severas pera que ara mes que may se observi la veda. Si lo ensaig de aquest any no produguhis bon efecte, lo any següent se tenen demanadas mes perdius africanas pera veure de lograr aclimatar en nostre país tan preciosa cassa.

Nous ponedors —Los ponedors de doble recipient pera impedir que las gallinas se menjian los ous tenen además un altre ventatja, y es que no hi ha llocas porque com la gallina may troba ous pera cobar promte se distreu de las ganas de ferho, aixís es que un amich nostre que posá lo

primer cobador de la classe esmentada altres anys tenia una verdadera plaga de llocas en aqueix temps debent mullarlas, ferlas patir gana y demés que se fa pera distraurelas, pero en aqueix any no li succeheix res de aixó y en vint y duas gallinas no te cap lloca y en cambi may en son galliner hi havia hagut tants ous.

Venda de formigas.—En la part meridional de Canton (Xina) existeix un insecte que destrueix las plantacions de taronjers; y en altrás provincias inmediatas á aquestas hi han duas classes de formigas, grogas y vermellas que persegueixen ab molta tenacitat á aquells insectes.

Observat aixó per los xinos, han establert un comers que 's calcula en alguns milions, recullint en certas horas de la nit y ab molt cuidado l' aixam en que fan niu las formigas y las venen als plantadors de taronjers.

Si en nostre pays nos ocupessim d' agricultura, podria 'l Govern d'sposar que 'l representant d' Espanya á Xina fes averiguar quin es l' insecte que destrueix allá los taronjerars, si es lo conegut ab lo nom de *serpeta*, que fa estragos en la costa de nostra provincia y altres del Mediterrani, y com podrian importarse aquestas formigas que 'l destrueixen. Los perjudicis causats per lo d' aquí en los taronjerars de nostras costas orientals representan sumas tan cuantiosas, que valen la pena d' una investigació com la que proposém, facilíssima pera nostra legació á Xina.

FIRAS, MERCATS Y CULLITAS.

Cambrils.—La fira que 's celebrá lo dijous últim fou poch concorreguda á causa del temporal continuat de plujas.

Castelló de la Plana.—Los pochos culliters d' aquesta comarca que no havían venut la taronja, poden donar ja per completament perduda la poca cullita que quedava en los arbres, á consecuencia del últim temporal.

Gandia.—Son de molta consideració los perjudicis que 'l passat temporal ha ocasionat als inteligents cultivadors d' aquesta vega, los quals estavan en plena recolecció de sas verduras y llegums. En especial als tomaterars, que ja venian una mica retrassats, los hi ha fet molt dany, que mermará en gran part la cullita d' aquest any.

Ab las grans plujas s' ha fet impossible, durant alguns dias, la recolecció, paralisantse la esportació pera l' extranjer y las plassas del interior.

Segons un periódich d' aquella localitat, á últims de setmana regian los preus següents: Bajoca fina á 36 rals la arroba; id., grossa á 26 rals;

albercochs á 18 rals; ceba á 3 rals; patatas á 10 rals; tomatechs de 20 á 40 rals.

Gerona.—Las pluhas excessivas han perjudicat la cullita de cereals, quals sembrats necessitan sol pera la maduració del grá y no aygua. Se tem ab rahó, la pérdua de la cullira si continua 'ls temps inclinát á pluhas.

Liverpool.—No alcansá bons preus la taronja en lo mercat de fruytas del 23 en Liverpool, puix lo preu mitx de las caixas fou lo de deu schelins, venentse algunas á 12 y á 14, però moltas á 8 y 9.

Mollet.—En carta d' aquesta població se diu lo següent:

«No sé á que es degut que 'l cánem que te tan de nom per bó, los pagesos l' han de tenir per los quartos enmagatzemat á causa de no venir compradors y si 'n ve algun ne promet á un baix preu. Lo d' enguany es molt ufanós; las roinas que cauhen tot sovint l' hi agradan, fentli tenir; com ne dihem aquí 'l cap aixerit. També marxa be 'l blat, patatas y vi-nyas: (aquestas allá ahont no hi ha predregat). No havia vist durant lo nostre recort pedregar tres vegadas dins l' Abril en lo Vallés, fent además los destrossos vegetatius que ara han causat: al que suscriu l' han perjudicat per aprop de la meytat en l' anyada del 'vi. ¡Deu vulga que sabentnos avenir los molletans y altres pobles vehins á posar los priva fer pedra fixos ó móvils no tinguém *may mes* pérduas per dit meteorol»

Palma de Mallorca —La proba de cria del cuch de seda de la alзина que per compte de la Diputació provincial de las Balears se verifica en lo predi Vinagrella, ofereix las més atalagadoras esperansas. Las larvas han nascut y se desarrotllan perfectament sobre las alzinas del bosch de qual fulla s' alimentan.

Reus.—En aquest mercat s' han verificat algunas transaccions en fruyts del país, los que 's cediren ab escassas diferencias als mateixos preus á que 's cotisaren anteriorment.

La paralisiació que s' observa d' algun temps en aquesta part en los negocis y las continuas y abundants pluhas que hem tingut han contri-buhit en gran manera que nostres últims mercats hajan sigut fatals.

No tenen molta importancia las transaccions verificadas darrerament en admetlla Esperansa, puix se 'n presentaren pocas partidas de diversa calitat que 's colocaren ab alguna dificultat á 13 duros quintá per classe baixa y arribant á 14 $\frac{3}{4}$ y 15 duros essent bona. La Planeta sense entra-das, continuant la mateixa calma y 'ls mateixos preus. De la comú pocas operacions fentse de 11 y $\frac{1}{2}$ á 12 duros quintá. La Mollar continua su-mament encalmada, no 's fa cap operació y 'l preu segueix essent nomi-nal de 8 á 8 $\frac{1}{4}$ duros lo sach de 50'40 kilógrams.

No han sigut constants las entradas d' oli durant la última setmana y com la demanda es regular los preus segueixen sostenintse de 12 á 12 y $\frac{1}{4}$ rals quartá per lo d' arrieria.

Las garrofas se fan de 29 á 30 rals lo quintá.

L' avellana s' ha operat ab regular calma fentse alguna cosa de 33 á 33 y $\frac{1}{4}$ pesetas lo sach de 58'40 kilógrams. En grá se cotisa 'l de primera á 11 y $\frac{1}{4}$ duros lo quintá, lo de segona de 10 y $\frac{1}{2}$ á 10 $\frac{3}{4}$.

Sabadell.—Diuen los pagesos que de molts anys en aquesta part no s' havian vist los oliverars en tan bon estat com lo que presentan, prometent una abundant cullita.

Santa Coloma de Queralt.—Ha durat una mesada, que en aquesta comarca ha caigut l' aygua per amor de Deu. Ara suau pero seguidament, ara á forts xátechs que 's repetian á las horas menos pensadas.

Los pagesos mitj acostumats ja á viure en aquell element plantavan cara á la pluja per mica que 's pogués; aixís es que no abandonavan los seus quefers del camp, fins á tant que algun espatéch los obligava á tocar retirada.

No obstant y aixó, los treballs agrícolas han quedat molt atrassats, y 'l propietari agobiat de feyna, no té altre mes recurs que cedir á las exigencias del jornalero que vol recuperar lo perdut á expensas del propietari com si fos aquest la causa del destorb. Després de tants dias de pluja 'l sol ha sortit d' alló mes maco, donantnos á coneixer que estém en plena primavera. A benefici d' ell los blats s' han rehixit, sino del tot, al menos pera poguer arreplegar mitjana cullita.

Valencia.—Ha passat lo terrible temporal que tan fora de temps nos ha perturbat la segona quinzena del florit Maig.

Los danys que ha suferit la agricultura valenciana han sigut molts; de diferents pobles s' han rebut noticias sobre lo mateix. En la horta han suferit molt los blats y encara mes los cánems; també han patit extraordinariament los arbres fruyters. Los horts de taronjers que encara conservavan lo fruyt, que en veritat eran ja poch, haurán tingut gran dany en la cullita pendent.

En las terras de secá s' han perdut arbres, arrancats per la forsa del vent, y en alguns punts, los vinyats han vist destrossats sos tendres brots. La cullita de las garrofas haurá suferit una mica; la del oli creyém que no tant, encara que estavan las oliveras en plena florida.

Vich.—Xeixa 14'50 pessetas la quartera.—Forment á 13'50.—Mestall á 10.—Séjol á 9.—Ordi á 7'50.—Cibada á 6.—Espella á 5.—Blatdemoro á 10.—Mill á 12.—Fajol á 9.—Fabas á 11.—Llegum á 11.—Fasols á 16'50.—Ciurons á 19.

Imprempta de «La Renaixensa», Xuclá, 13, baixos.